

Lidt om Sisimiut Museum

Af Hans Chr. Vorting

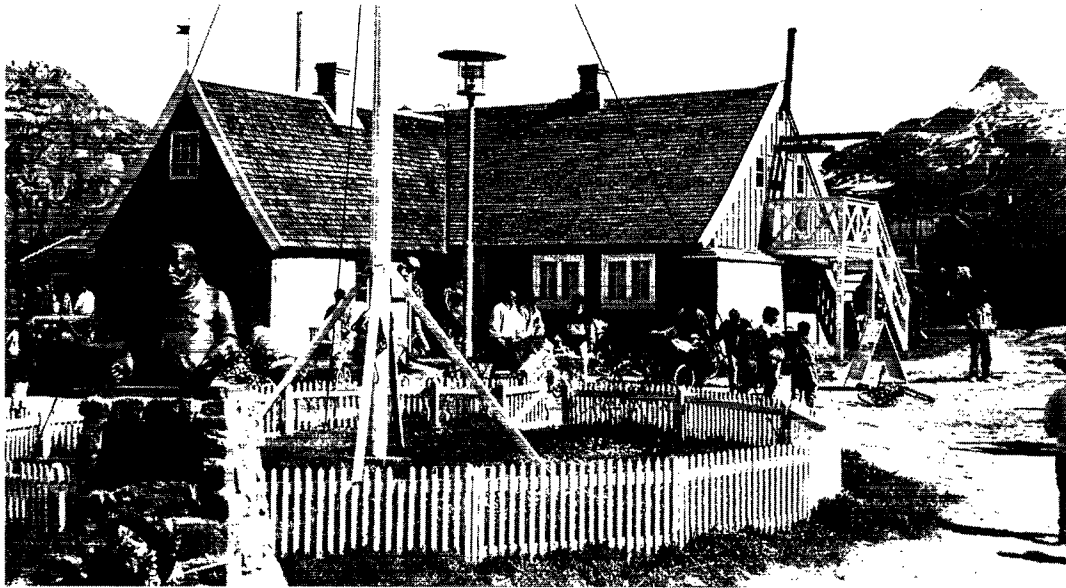

Fig. 1. Sisimiut Museum, indrettet i »Gammelhuset«, B32, Sisimiuts ældste bygning fra 1755. Til højre »Den gamle Butik«, B25.

I et projekt som etableringen af Sisimiuts lufthavn ved Asummiut spiller Sisimiut Museum en ikke uvæsentlig rolle. Selv om det er Grønlands Nationalmuseum og Arkiv, der står for og har det formelle ansvar for de forudgående arkæologiske undersøgelser, foregår disse i nært samarbejde med Sisimiut Museum, som også selv har foretaget kulturhistoriske undersøgelser i denne forbindelse. Og museet har bagefter en forpligtigelse til at vise lokalbefolkningen resultaterne af undersøgelserne. Lufthavnen har naturligvis stor betydning for Sisimiuts fremtid, men ved de arkæologiske og kulturhisto-

riske undersøgelser, der er foretaget inden anlæggelsen, sikrer vi desuden, at væsentlig viden om, hvad der gik forud, ikke tabes. Vi føjer brikker til vores kollektive hukommelse, så der kan knyttes bånd mellem fortid, nutid og fremtid, og så udviklingen kan ses i en sammenhæng. Sisimiut Museum er den naturlige base for en sådan proces, og her glæder vi os til, når vi har modtaget det bearbejdede materiale, at kunne fremlægge det for offentligheden.

Museet er ikke gammelt, men har fungeret godt i en årrække. Det drives af Sisimiut Kommune med støtte fra hjemme-

Fig. 2. »Glahns hus«, B113, fra 1759. I baggrunden »Den gamle Smedje«, B54, fra 1800.

styret. Kimen til oprettelsen blev lagt i 1969, da en gruppe historieinteresserede borgere startede et historisk udvalg under Grønlands Oplysningsforbunds afdeling i Sisimiut. Udvalget etablerede sig i marts 1974 som en museumsforening under navnet »Sisimiuni Katersugaasivik«. Man foreslog straks kommunalbestyrelsen, at »Gammelhuset«, B32, skulle indrettes til fremtidigt museum (fig. 1), hvorefter huset blev overdraget til foreningen, som allerede i oktober samme år kunne åbne og fremvise indsamlet materiale.

»Gammelhuset« er Sisimiuts ældste bygning. Det er et stokværkshus, opført i Bergen-området o. 1755, skilt ad og genopført i 1756 i Ukiivik (Sydbay) og i 1764 flyttet til Sisimiut. Huset har senere fået bræddebeklædninger og en tilbygning i sten. Det har siden opførelsen tjent mange forskellige formål: kom-

mandørbolig, bestyrerbolig, lægebolig, købmandsbutik, bageri, tømrerværksted og posthus. Da museumsforeningen overtog huset, trængte det til restaurering, og i 1979 indgik Bygge- og Anlægs-skolen i Sisimiut med et elevprojekt i et samarbejde om etableringen af museet.

Restaureringsarbejderne blev foretaget i årene 1981-85, finansieret af Sisimiut Kommune, suppleret med et tilskud fra Landsstyret i 1985. I denne periode var museumsforeningens samlinger placeret på loftet af Knud Rasmussens Højskole, med hvilken foreningen og museet gennem årene har haft et nært samarbejde. I løbet af 1985 overførtes samlingerne til den nyrestaurerede museumsbygning.

Den 13. marts 1985 godkendtes Sisimiuni Katersugaasivik som støtteberettiget museum, og samtidig skiftede museumsforeningen navn til »Sisimiut Museums Venner«. Benno Blæsild ansattes

som museets første leder, og den 18. oktober samme år kunne han åbne udstillingen »Lokal kunst« som den første særudstilling i de nyrenoverede lokaler. De permanente udstillinger etableredes i løbet af 1986.

I slutningen af 1987 overdrog KNI den nær ved »Gammelhuset« liggende bygning B25, »Den gamle Butik«, til Sisimiut Kommune til brug for museet. Det er et stokværkshus, opført 1825 og tidligere anvendt som lager og grovbutik. En større samling Grønlandica, V.C. Frederiksens samling, blev tilbudt museet som deponering fra Svendborg Museum, og denne kunne nu udstilles her.

I mange år havde museumsforeningen drøftet muligheden af at få opført et tørvehus, men først i 1993 lykkedes det at gennemføre planerne. Med hjælp fra Bygge- og Anlægsskolen, Arbejdsmarkedskontoret og Augustinusfonden opførtes ved siden af museet en rekonstruktion af et tørvehus, som det kan have set ud i begyndelsen af 1900-tallet i Sisimiut. Det er blevet indrettet, som sådan et hus kunne have været omkring 1920. Her må museumsgæsterne gerne røre tingene, for der udstilles ikke uerstattelige museumsgenstande, men kun kopier og let erstatteligt inventar.

Ud over lokalhistorien har arkæologien i en årrække spillet en central rolle i museets indsamling og forskning først og fremmest under museumsleder Finn Erik Kramer, der afløste Benno Blæsild i 1988. Der blev gennemført flere udgravninger af palæoeskimoiske bopladser og foretaget omfattende registreringer af fortidsminder i området.

Museets bestyrelse vedtog imidlertid i

1995 efter forslag fra museumsleder Søren T. Thuesen, som året før havde efterfulgt Finn Erik Kramer, at museet fremover skulle sætte fokus på handel, industri og søfart. »Sisimiut, en tidlig industriby« kom herefter til at indgå som en væsentlig afdeling i den permanente udstilling, der iøvrigt løbende ændres. Desuden iværksattes i sommeren 1996 »Projekt Værftsbåde« med istandsættelse af gamle træbåde, bygget på Sisimiut Værft.

Endelig skal det nævnes, at Sisimiut Museum altid har lagt stor vægt på formidling. Trods de snævre rammer har museet derfor permanent reserveret et rum til særudstillinger, og her skiftes i gennemsnit udstilling hver anden måned. Emnerne spænder vidt, både fagligt og geografisk. Desuden forestår museet en del andre kulturelle arrangementer i årets løb, f.eks. som fast tradition, julehygge i tørvehuset. At denne side af museumsarbejdet prioriteres højt fremgår også af, at museet som det eneste lokalmuseum i Grønland har ansat en museumspædagog (desværre kun på halv tid).

Hvilke perspektiver er der så for Sisimiut Museums fremtid? Som så mange andre museer mangler vi plads, og der må til stadighed kæmpes for at få tilstrækkelige midler til museets drift. Men museet ligger midt i den gamle bydel, omgivet af flere bevaringsværdige bygninger, som det med tiden skulle være muligt at overtage. Én tilhører allerede museet, men den skal restaureres, inden den kan tages i brug. Det er »Halvvejs-huset«, B44, bygget 1844 som pakhus. Der er allerede foretaget terrænarbejder

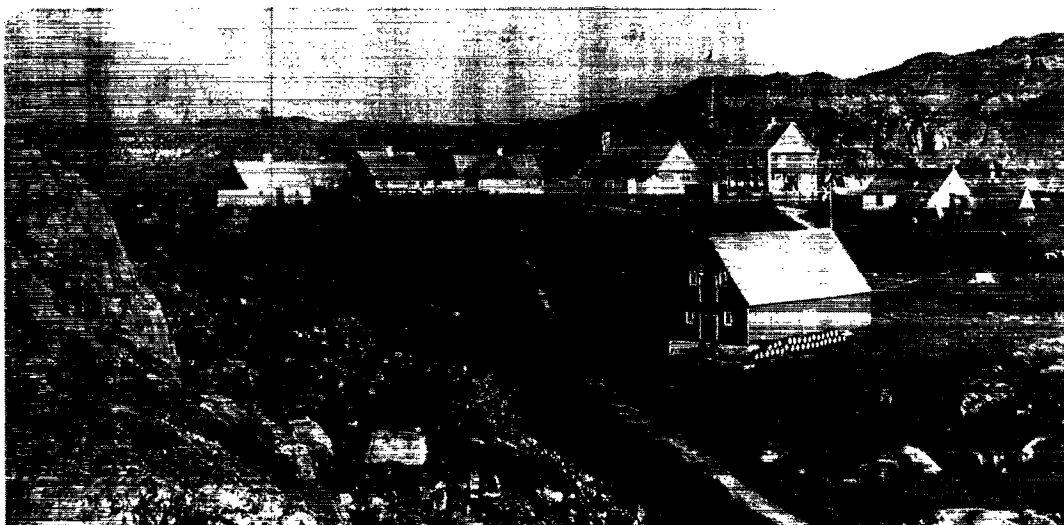

Fig. 3. Sisimiut 1897. Foto: Th. Krabbe. På billedet ses alle de omtalte bygninger, med Halvvejshuset mellem havnen og kirken.

omkring huset, og om alt går vel og de nødvendige midler skaffes, bliver restaureringen foretaget sommeren 1997. Tanken er så, at bygningen bl.a. skal benyttes til udstilling af de istandsatte gamle værftsbåde.

Overfor museet ligger »Glahns hus«, B113, der blev opført 1759 på Asummiut som missionærbolig og 1767 flyttet til Sisimiut (fig. 2). Det er nyrestaureret og huser i øjeblikket byens turistkontor. Det har længe været planen, at museet skulle overtage denne for os meget velgennede bygning, idet det ville løse vore i øjeblikket såre utilfredsstillende magasin- og kontorforhold. Men vi må afvente, at der findes andre egnede lokaler til turistkontoret.

Nær museet findes også den gamle kolonibestyrerbolig i tre etager, B23, opført 1846, og ved siden af »Glahns hus« ligger den gamle smedje, B54, opført i 1800 i sten. Begge tilhører KNI,

med hvem kommunen i øjeblikket forhandler om overtagelse. Vi håber meget, at det vil lykkes at erhverve disse gamle huse til museet (fig. 3). Der vil herved kunne skabes et enestående museums-miljø her i den gamle bydel, og museets pladsproblemer vil være løst for lang tid fremover. Og det planlagte museum for handel, industri og søfart vil kunne få rimelige rammer. Forhåbentlig vil det da også kunne lykkes at skaffe de nødvendige midler til indretning og videre drift.

Efterskrift

Efter redaktionens slutning kom udviklingen for Sisimiut Museum til at gå hurtigere end forventet. På et møde i marts besluttede kommunalbestyrelsen at erhverve den tidligere kolonibestyrerbolig, B-23, den gamle handelsassistentbolig, B-40 (et mindre stovværkshus fra 1787), og den gamle smedje, B-54, fra KNI til brug for museet. Overdragelsen fandt sted ved en reception i kolonibestyrerboligen d. 2. maj. Til gengæld beholder »Sisimiut Tourism« indtil videre »Glahns hus«.